

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM OBOWIĄZUJĄCA w Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Mysiadle

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez personel szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Członkowie personelu szkoły traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez członków personelu wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

Rozdział I

§ 1

Objaśnienie terminów

- Personelem** lub **członkiem personelu** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, a także wolontariusz i stażysta.
- Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
- Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka
- Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
- Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
- Przez **krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę (członka rodziny, członka personelu szkoły, rówieśnika, osobę trzecią) lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
- Formy przemocy wobec dzieci:**
 - Przemoc fizyczna** to celowe użycie siły fizycznej, której skutkiem jest lub może być szkoda fizyczna dla zdrowia, życia, rozwoju i godności dziecka.
 - Przemoc psychiczna** to niekorzystne działanie wobec dziecka mogące spowodować negatywne skutki fizyczne, psychiczne, społeczne dla jego rozwoju.

Przejawami tego rodzaju przemocy są wszelkie nie fizyczne formy wrogości i odrzucania, m.in.: upo

- c) karzanie, oczernianie, straszenie, wyśmiewanie, dyskryminowanie, ograniczanie swobodnego poruszania się.
- d) **Wykorzystywanie seksualne** to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody. Wykorzystywanie jest sprzeczne z potrzebami rozwojowymi oraz z normami prawnymi obyczajowymi.
- e) **Zaniedbywanie** to powtarzające się sytuacje, w których rodzic lub inny członek rodziny nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju i dobrego samopoczucia dziecka. Może dotyczyć zdrowia, edukacji, rozwoju emocjonalnego, odżywiania, schronienia, zapewnienia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
- f) **Objawy krzywdzenia** to zestaw sygnałów wskazujących, że dziecko może doznawać przemocy, można rozpoznać je we wszystkich obszarach jego funkcjonowania. Są nimi m.in.:
- wyraźna zmiana typowego sposobu funkcjonowania dziecka, tj. wycofanie, zubożenie, agresywność, duże pobudzenie,
 - nieadekwatne do sytuacji emocje dziecka, silne pobudzenie, wycofanie, strach w określonych sytuacjach,
 - lęk, strach, które można zauważyć w obecności rodzica, zmiana zachowania dziecka,
 - problemy ze snem, obniżony nastrój, stany depresyjne, silny lęk,
 - zaburzenia odżywiania,
 - moczenie (w tym nocne), zanieczyszczanie się kałem,
 - wszelkie obrażenia ciała dziecka w różnych stadiach gojenia się (urazy ciała, siniaki, złamania, stłuczenia, ślady oparzeń, ugryzień, duszenia, krępowania, blizny) oraz trudne do zdiagnozowania (ból głowy, brzucha, duszności, omdlenia, a także ból różnych części ciała),

U dziecka poniżej 15 r.ż.:

- nieadekwatne zainteresowanie seksualnością i znajomość szczegółów dotyczących aktywności seksualnej, nieskanalizowane zachowania (są to niewyrażone lub wyrażone w sposób nieakceptowany społecznie zachowania dzieci, które wywołują w nim napięcie emocjonalne oraz fizyczne);
- infekcje chorobami przenoszonymi drogą płciową, infekcje wirusem narządów płciowych;
- ciąża.

W wieku dojrzewania:

- ryzykowne zachowania i kontakty seksualne;
- zachowania autodestrukcyjne (myśli, próby samobójcze, samookaleczenia, ryzykowne zachowania, nadużywanie substancji psychoaktywnych);

8. **Symptomy zaniedbania:** nieadekwatny ubiór, nieodpowiedni do pory roku, brak regularnych posiłków, zaniedbania zdrowotne, zaniedbania szczepień, brudne ubrania, zaniedbania higieny osobistej.
9. **Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci** przed krzywdzeniem to wyznaczony przez kierownictwo placówki członek personelu sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówce.
10. **Osoba odpowiedzialna za Internet** to wyznaczony przez kierownictwo placówki członek personelu, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie placówki oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.

Rozdział II

§ 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

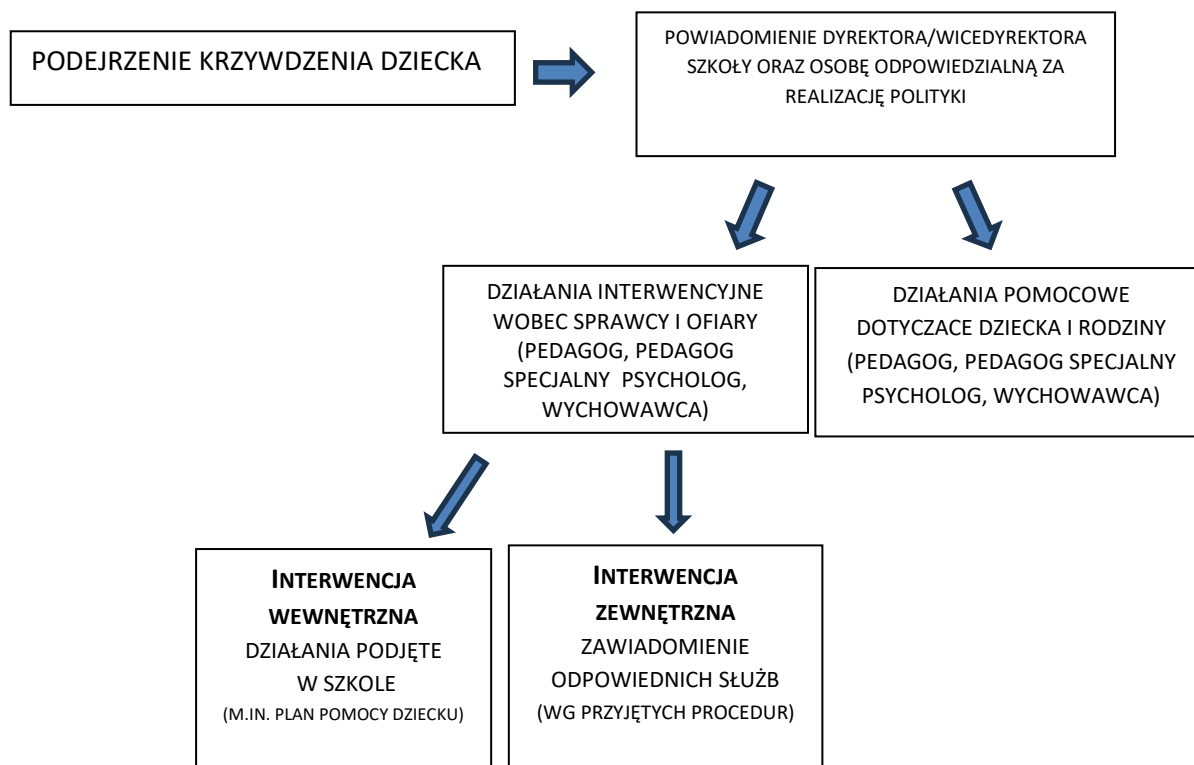
1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci *Załącznik nr 1 Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci*.
2. W sytuacji zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy szkoły:
 - a) podejmują rozmowę z rodzicami,
 - b) przekazują informację na temat oferty wsparcia i motywują ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy szkoły monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy stosują zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko, dziecko-dziecko obowiązujące w szkole.
5. Rekrutacja pracowników szkoły odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.

Rozdział III

§ 3

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

1. Procedury interwencji w różnych sytuacjach związanych z krzywdzeniem dziecka przybierają poniższy schemat postępowania:

2. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi *Załącznik nr 2* do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do teczki ucznia.
3. Osoba odpowiedzialna za Politykę Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem prowadzi rejestr interwencji *Załącznik nr 3*, do którego wpisuje wszystkie zgłoszone przypadki krzywdzenia/podjętych interwencji.
4. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 4

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez rówieśników

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez rówieśnika/rówieśników lub osoba, która zyskała o powyższym informacje:
 - a) sporządza notatkę służbową
 - b) przekazuje uzyskaną informację do wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o zdarzeniu pedagoga szkolnego/pedagoga specjalnego/psychologa szkolnego. Osoby te tworzą zespół, którego zadaniem jest wyjaśnienie sprawy.
3. Zespół wyjaśniający sprawę podejmuje następujące działania:
 - a) wyznaczona osoba w zespole przeprowadza rozmowę z pokrzywdzonym dzieckiem, sprawcą oraz ze świadkami,
 - b) wyznaczona osoba w zespole przeprowadza rozmowę z innymi osobami, które pomogą w ocenie sytuacji,
 - c) zaprasza do szkoły rodziców lub opiekunów prawnych pokrzywdzonego dziecka oraz sprawcy i ze spotkań sporządza notatki *Notatka służbowa Załącznik nr 4*,
 - d) na podstawie zebranych informacji pedagog szkolny/pedagog specjalny sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej zarówno dziecka, które jest sprawcą jak i dziecka, które jest ofiarą.
 - e) opracowuje plan pomocy dziecku dla dziecka – sprawcy oraz dziecka – ofiary.
4. Wszystkie działania przewidziane w planie pomocy dziecku mają na celu zapewnienie mu bezpieczeństwa i wsparcia.
5. **Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:**
 - a) podjęcia działań przez szkołę w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - b) form wsparcia, jakie szkoła może zaoferować dziecku,
 - c) działań zespołu nauczycieli względem krzywdzonego dziecka, dziecka, które jest sprawcą
 - d) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
6. Na kolejnym spotkaniu pedagog/pedagog specjalny w obecności wychowawcy klasy przedstawia opiekunom dziecka - sprawcy oraz dziecka - ofiary plan pomocy dziecku z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
7. Z każdego spotkania dotyczącego sprawy sporządza się notatkę.
8. Wychowawca klasy odpowiada za:
 - a) wdrożenie planu pomocy dziecku
 - b) monitorowanie przebiegu zaplanowanych w planie pomocy działań
 - c) przekazanie informacji o efektach realizowanego planu pomocy (co osiągnięto, nad czym trzeba pracować)
 - dyrektorowi/wicedyrektorowi
 - rodzicom/prawnym opiekunom dziecka

9. Pedagog/pedagog specjalny wspomaga wychowawcę w realizacji zaplanowanych działań monitoruje i relacjonuje dyrektorowi oraz opiekunom przebieg realizacji planu
10. W przypadkach bardziej skomplikowanych (znęcanie się fizyczne i psychiczne o dużym nasileniu) wychowawca zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
11. Aby wyeliminować zachowania niepożądane zespół w składzie: pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog szkolny, wychowawca klasy, opracowuje **plan pomocy Załącznik nr 5** i plany naprawcze. Opracowując je powinien:
 - a) wziąć pod uwagę incydentalność, powtarzalność i nasilenie sytuacji przemocy,
 - b) dokonać analizy pozycji ofiary, sprawcy i świadka w grupie rówieśniczej,
 - c) odnaleźć mocne strony oraz obszary do rozwoju ofiary, sprawcy i świadka, rozpatrzyć sytuację w kontekście środowiska rodzinnego dzieci.
12. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

Rozdział IV

§ 5

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka w rodzinie

1. Osoba podejrzewająca lub otrzymująca informację o krzywdzeniu dziecka w rodzinie, (tj. przemoc fizyczna i psychiczna/zagrożenie dobra dziecka/przestępstwa na szkodę dziecka) jak najszybciej sporządza notatkę służbową i przekazuje uzyskaną informację do jednej z wymienionych osób: pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog szkolny, wychowawca klasy oraz do dyrektora szkoły.
2. Osoba, której dziecko ujawnia przemoc w rodzinie przeprowadza z nim rozmowę wspierającą stosując poniższe zasady:
 - a) Kontynuuj rozmowę dbając o bezpieczną atmosferę, ustronne miejsce np. w gabinecie pedagoga/psychologa, ograniczona liczba osób obecnych.
 - b) Zachęcaj dziecko, by opowiedziało o swoich problemach i zapewnij wsparcie ze swojej strony.
 - c) Ustal fakty dotyczących formy przemocy, jakiej doznaje lub doznawało dziecko, osoby ją stosujące.
 - d) Ustal, kto jest dla dziecka zaufanym opiekunem, kogo powiadomić o zdarzeniu/zjawisku.
 - e) Oceń aktualny poziom bezpieczeństwa dziecka.
 - f) Sporządź notatkę z rozmowy.
3. Pedagog/psycholog oraz osoba, której dziecko ujawniło przemoc w rodzinie spotykają się z **rodzicem/opiekunem niekrzywdzącym** celem:
 - a) przedstawienia ujawnionych przez dziecko informacji na temat przemocy
 - b) oceny poziomu bezpieczeństwa dziecka w środowisku domowym

- c) ustalenia działań na rzecz dziecka w procesie przeciwdziałania przemocy.
4. Podczas spotkania należy:
- a) Poinformować (lub przypomnieć) o obowiązkach pracowników szkoły w zakresie przeciwdziałania przemocy wynikających przepisów prawa.
 - b) Przekazać informacje o ujawnionych przez dziecko faktach.
 - c) Przekazać informacje o sygnałach mogących świadczyć o stosowaniu przemocy.
 - d) Ustalić, jaką wiedzę na ten temat posiada opiekun, jaka jest skala i rodzaj przemocy i jak długo istnieje w rodzinie.
 - e) Ustalić, czy opiekun jest gotowy na współpracę na rzecz ochrony dziecka.
5. Pedagog/psycholog oraz osoba, której dziecko ujawniło przemoc w rodzinie spotyka się z **rodzicem/opiekunem stosującym przemoc** celem:
- a) uzyskania pełnego obrazu sytuacji opiekuńczej dziecka,
 - b) rozpoznania przyczyn trudności w rodzinie,
 - c) uzyskania zgody osoby stosującej przemoc na uczestnictwo w działaniach terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc i dokonania tym samym poprawy sytuacji dziecka.
6. Podczas spotkania z rodzicem/opiekunem stosującym przemoc należy:
- Przekazać informacje o istniejącym prawnie obowiązku ochrony dziecka przed przemocą, co do której szkoła otrzymała sygnały.
 - Poinformować, że przemoc wpływa negatywnie na rozwój dziecka i stanowi przestępstwo w świetle prawa.
7. Pedagog/psycholog informuje rodziców/opiekunów o obowiązku szkoły, jakim jest uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”.
8. Pedagog/psycholog przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
- Dyrektor szkoły składa na **policję lub do prokuratury** zawiadomienie o podejrzeniu **przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka** (tj. przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, przeciwko rodzinie i opiece, przeciwko czci i nietykalności cielesnej, przeciwko wolności). Wnioskuje w nim o wydanie zarządzeń w związku z zagrożeniem dobra dziecka (art. 572 par. 1 k.p.c. każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy).
9. Pedagog/psycholog szkolny sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz opracowuje **plan pomocy dziecku**.
10. W sytuacji kiedy działania podjęte przez personel szkoły okazują się nieskuteczne np.:
- gdy nie można nawiązać kontaktu i współpracy z rodzicami/opiekunami dziecka
 - gdy nie przestrzegają oni wspólnie ustalonych zasad
- należy złożyć **wniosek do Sądu Rodzinnego i Opiekuńczego** o wgląd w sytuację dziecka i rodziny.

Rozdział V

§ 6

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły lub inne osoby dorosłe

1. Podział możliwych do przewidzenia negatywnych zachowań pracowników szkoły lub innych osób dorosłych obejmuje:
 - a) zachowania noszące znamiona przestępstwa, które określa kodeks karny i są to np. znęcanie się, wykorzystywanie seksualne, naruszenie nietykalności cielesnej, uszkodzenie ciała;
 - b) pozostałe niepożądane zachowania pracownika szkoły lub innej osoby dorosłej takie jak np.: ośmieszanie, dyskryminowanie, nadmierna krytyka, zawstydzanie, oczernianie.
2. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika szkoły lub inne osoby dorosłe, sporządza notatkę służbową i przekazuje uzyskaną informację do dyrektora szkoły oraz koordynatora POD.
3. W przypadku niepożądanego zachowania pracownika szkoły względem dziecka dyrektor szkoły przeprowadza z nim rozmowę dyscyplinującą oraz ustala dalsze postępowanie względem pracownika.
4. Wobec nauczycieli zatrudnionych w oparciu o przepisy Karty Nauczyciela może zostać wszczęte postępowanie dyscyplinarne.
5. Gdy pracownik dopuścił się przestępstwa na szkodę dziecka obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne zawiadomienie Policji lub też właściwej miejscowo Prokuratury.

Rozdział VI

§ 7

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

1. Każde dziecko ma prawo do ochrony jego danych osobowych.
2. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 922).
3. Aby przetwarzać dane osobowe dziecka, należy uzyskać zgodę jego opiekunów.
4. Rodzicom lub opiekunom dzieci przysługuje wgląd do danych osobowych dziecka z możliwością ich zmiany.
5. Do przetwarzania danych dzieci dopuszczane są tylko osoby uprawnione przez Dyrektora szkoły.
6. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
7. Zobowiązanie do zachowania w tajemnicy istnieje również po ustaniu zatrudnienia w Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Mysiadle.
8. Pracownicy szkoły zobowiązani są do:

- a) niepozostawiania materiałów zawierających dane osobowe dziecka w miejscach umożliwiających fizyczny dostęp do nich osobom nieuprawnionym.
 - b) niedopuszczalne jest pozostawianie materiałów zawierających dane osobowe dziecka na biurku, regale, w niezamkniętej szafie.
9. Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
 10. Zabronione jest przesyłanie danych, korzystanie ze służbowej poczty elektronicznej lub służbowych systemów zawierających dane osobowe z wykorzystaniem publicznych sieci WiFi.
 11. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.
 12. Pracownik szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani jego opiece.
 13. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna dziecka.
 14. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi.
 15. Z ramienia szkoły z mediami kontaktuje się wyłącznie Dyrektor lub osoba pisemnie do tego upoważniona przez Dyrektora szkoły.
 16. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia instytucji. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.
 17. Dyrektor szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca pracownikowi administracji przygotować wybrane pomieszczenie instytucji w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie instytucji dzieci.
 18. W Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Mysiadle obowiązuje dokument „Regulamin przetwarzania danych osobowych w Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Mysiadle”. Każdy pracownik jest zobowiązany do zapoznania się z nim.

Rozdział VII

§ 8

Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.

2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci.
3. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności.
4. Opiekunowie na początku roku szkolnego wyrażają na piśmie zgodę na zrobienie i publikację zdjęcia/nagrania swojego dziecka.
5. Dziecko ma prawo odmówić zarejestrowania jego wizerunku nawet w przypadku zgody rodzica.
6. Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.
7. Wychowawca klasy tworzy na początku roku szkolnego wykaz uczniów, których opiekunowie nie wyrazili zgody na rejestrowanie i publikowanie wizerunku swojego dziecka i udostępnia go sekretarzowi szkoły.
8. Zmniejszamy ryzyko nieostosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
 - a) wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
 - b) zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
9. Wszystkie podejrzania i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci należy zgłosić dyrektorowi szkoły.
10. Zdjęcia/filmy wykonane prywatnym sprzętem należy przenieść na szkolny zabezpieczony dysk dostępny w każdym budynku szkoły (budynek przy ul. Kwiatowej, budynek przy ul. Ogrodowej), po czym usunąć z prywatnego nośnika. Za dysk ten odpowiada wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik.
11. W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:
 - a) wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/opiekunów prawnych,
 - b) zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba, że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę.
12. W sytuacjach, w których przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany

materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji. Firma zewnętrzna udziela następujących informacji:

- imię, nazwisko i adres osoby lub redakcji występującej o zgodę,
- uzasadnia potrzebę rejestrowania wydarzenia oraz informacje, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,

13. Personelowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrekcji.
14. Personel szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
15. W celu realizacji materiału medialnego dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń placówki dla potrzeb nagrania. Dyrektor podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie placówki dzieci.

§ 9

Przechowywanie zdjęć i nagrań

1. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez dyrektora szkoły.

Rozdział VIII

§ 10

Zasady dostępu dzieci do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

1. Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.
2. Sieć jest monitorowana tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci w Szkole Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Mysiadle jest *pan Tomasz Domeradzki*. Do obowiązków tej osoby należy:
 - a) Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację filtrów treści niepożądanych

- b) Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
5. Pracownicy mogą korzystać ze szkolnego sprzętu (laptop, ipad) oraz dostępu do WiFi tylko i wyłącznie w celach służbowych.
 6. Szkoła nie udostępnia szkolnego WiFi do korzystania na prywatnym sprzęcie pracowników.
 7. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
 8. W miarę możliwości nauczyciel informatyki przeprowadza z dziećmi cykliczne zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu (2 razy w roku szkolnym).
 9. Uczniów obowiązuje zakaz korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych (w tym telefonów komórkowych, smartwatchy) na terenie szkoły z wyjątkiem punktu 11. W wyjątkowej sytuacji uczeń może skorzystać z takiego urządzenia pod opieką nauczyciela.
 10. Każdy nauczyciel zobowiązany jest do reagowania na łamanie przez uczniów zakazu korzystania z telefonów komórkowych poprzez wpisanie informacji do dziennika w zakładce *Uwagi*.
 11. Nauczyciele mogą wykorzystywać telefony komórkowe podczas zajęć lekcyjnych do celów edukacyjnych.

Rozdział IX

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

(pracowników/współpracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów)

§ 11

1. Dyrektor poznaje dane kandydata/kandydatki, które pozwolą mu jak najlepiej poznać jego/jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Dyrektor szkoły dba, aby osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie, stażyści, praktykanci oraz wolontariusze) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, dyrektor może żądać danych, w tym dokumentów, dotyczących:
 - a) wykształcenia,
 - b) kwalifikacji zawodowych,
 - c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
3. W każdym przypadku dyrektor musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,

- b) datę urodzenia,
 - c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
4. Dyrektor może prosić kandydata/kandydatkę o referencje z poprzednich miejsc zatrudnienia lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki.
5. Dyrektor pobiera dane osobowe kandydata/kandydatki, w tym dane potrzebne do sprawdzenia jego/jej danych w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym. – rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku, do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.
Niezbędne dane osoby to:
- a) imię i nazwisko,
 - b) data urodzenia,
 - c) pesel,
 - d) nazwisko rodowe,
 - e) imię ojca,
 - f) imię matki.
6. W sytuacji rekrutacji pracowników pedagogicznych, dyrektor pobiera dane osobowe kandydata/kandydatki – tj. numer PESEL - potrzebne do sprawdzenia jego/jej danych w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych na stronie: <https://strefa.ksdo.gov.pl/>.
7. Dyrektor pobiera od kandydata/kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
8. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć dyrektorowi również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
9. W przypadku niemożliwości przedstawienia zaświadczenia dyrektor prosi kandydata/kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o braku toczących się wobec niego/niej postępowań przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych za przestępstwa i inne czyny popełnione przeciwko dzieciom. Odmowa złożenia takiego oświadczenia nie może rodzić dla kandydata/kandydatki żadnych negatywnych konsekwencji, w tym być wyłączną podstawą odmowy zatrudnienia. Formularz oświadczenia stanowi *Załącznik nr 6*.

10. Dyrektor pobiera od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Rozdział X

§ 12

Zasady bezpiecznych relacji pracownik placówki – dziecko

1. Personel zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji pracownik/współpracownik-dziecko ustalone w placówce.
2. Każdorazowo rozważa, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
3. Działa w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

§ 13

Komunikacja z dziećmi

1. Pracownik w komunikacji z dziećmi zachowuje cierpliwość i okazuje im szacunek.
2. Słucha uważnie dzieci i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
4. Pracownik podejmując decyzje dotyczące dziecka, informuje je o tym i stara się brać pod uwagę jego oczekiwania.
5. Pracownik szanuje prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnia mu to najszybciej jak to możliwe.
6. Pracownik nie zachowuje się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz

wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

7. Pracownik zwraca się do dziecka po imieniu w formie preferowanej przez dziecko, respektuje jego tożsamość i ekspresję.

§ 14

Działania z dziećmi

1. Nauczyciel docenia i szanuje wkład dzieci w podejmowane działania, traktuje równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Unika faworyzowania dzieci.
3. Pracownik nie nawiązuje z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani nie składa mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Pracownik nie proponuje dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również nie używa ich w obecności dzieci w czasie wykonywania obowiązków służbowych lub pobytu na terenie szkoły.
5. Pracownik nie wchodzi w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

§ 15

Kontakt fizyczny z dziećmi

1. Każde przemocowe działanie (np. bicie, szturchanie, popychanie) wobec dziecka jest niedopuszczalne.
2. Pracownik pyta dziecko o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie), nie angażuje się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi.
3. Pracownik zachowuje szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły przemocy i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
4. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Pracownik będący świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych

lub dzieci, zawsze informuje o tym pedagoga szkolnego/pedagoga specjalnego/dyrektora szkoły.

§ 16

Kontakty podczas wycieczek, zielonych szkół, wyjść grupowych

1. Nauczyciel dba o bezpieczeństwo dzieci. Wie, co robią i gdzie przebywają.
2. Nauczyciel dba o odpowiednie rozlokowanie dzieci w pokojach. Pilnuje, aby cała grupa mieszkała na jednym piętrze, a jeżeli to niemożliwe, co najmniej jeden wychowawca powinien mieszkać na każdym piętrze zajmowanym przez dzieci.
3. Niedozwolone jest pozostawianie dzieci na noc w pokoju personelu, spanie z dzieckiem w jednym pokoju (z wyjątkiem zbiorowych sal) lub w jednym łóżku.
4. Przed wejściem do pokoi dzieci nauczyciele/opiekunowie powinni zapukać. Należy unikać sytuacji, w których członek personelu jest sam w pokoju z dzieckiem. Jeśli nie jest to możliwe, drzwi powinny pozostać otwarte.

§ 17

Kontakty poza godzinami pracy

1. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków nauczyciela.
2. Pracownik nie może zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy bez wiedzy i zgody dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów dzieci.
3. Komunikacja z dzieckiem przez kanały internetowe (np. grupy w mediach społecznościowych, prywatne konta mailowe) możliwe jest wyłącznie, jeśli w grupie lub w gronie odbiorców jest jeszcze jedna osoba dorosła, lub odbiorcami jest co najmniej dwoje dzieci. Powyższy zapis nie dotyczy pakietu Office 365.
4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich opiekunów.

§ 18

Kontakty online

1. Pracownik nie nawiązuje kontaktów z dziećmi znajdującymi się pod opieką szkoły poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

2. Jeżeli dla realizacji celów edukacyjnych bądź wychowawczych nauczyciel komunikuje się z dziećmi poprzez kanały internetowe (np. grupy w mediach społecznościowych), dostęp do nich ma również inny członek personelu szkoły dla zachowania przejrzystości działań. Kontakt ten jest jawny.
3. W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne nauczycieli i uczniów powinny być wyłączone lub wyciszone.

§ 19

Ochrona dziecka

1. W przypadku pracy z dzieckiem, które doświadczyło krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania zachowaj ostrożność i dystans w celu ochrony dziecka. Zawsze tłumacz dziecku granice relacji.
2. W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia zawsze stwórz dziecku możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/opinii, pamiętając, że może to być dla dziecka pierwsza i jedyna rozmowa (dziecko może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Szczególnie ważne jest, by:
 - a) wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że się dziecku wierzy,
 - b) zapewnić dziecku, że dobrze uczynił podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie,
 - c) wyjaśniać dziecku, że nie jest winne zaistniałej sytuacji,
 - d) jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać,
 - e) poinformować dziecko, że tą sprawą zajmą się odpowiednie osoby, w tym udzielić mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo i że nie jest winne temu, co się stało.

Rozdział XI

§ 20

Monitoring stosowania *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem*

1. Dyrektor szkoły wyznacza panią *Urszulę Łydziańską* jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci w szkole.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za:
 - a) monitorowanie realizacji Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem,
 - b) reagowanie na sygnały naruszenia Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem
 - c) proponowanie zmian w Polityki Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem
 - d) Identyfikowanie priorytetowych potrzeb informacyjnych i szkoleniowych
Załącznik nr 7 Tabela „Identyfikacja priorytetowych potrzeb informacyjnych i szkoleniowych”

3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród personelu placówki, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki.
4. W ankiecie członkowie personelu szkoły mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w szkole.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez personel placówki ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor szkoły wprowadza do Polityki Ochrony Dzieci niezbędne zmiany i ogłasza personelowi placówki nowe brzmienie dokumentu.

§ 21

Przepisy końcowe

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu placówki, w szczególności poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną.

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

Choć dziecko nigdy nie jest winne doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą bardziej narażać je na doświadczanie przemocy. Wyodrębnia się trzy grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:

CZYNNIKI ZWIĄZANE Z DZIECKIEM	
Czynniki ryzyka	Opis
- przedwczesny poród - poród bez pomocy medycznej - niska waga urodzeniowa - poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej - krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami	Wymienione czynniki stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców.
długotrwały płacz	Nadmierna płaczliwość dziecka budzi bezradność, poczucie winy rodzica. Stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec dziecka czy jego odrzucenie.
wiek dziecka	W rozwoju dziecka występują tzw. okresy krytyczne , w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. <ul style="list-style-type: none">• Dzieci do 3 r.ż. są bardziej zależne od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu, mają mniejszą zdolność dostosowania się do oczekiwań rodziców, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie przemocy fizycznej i psychicznej jest większe.• Dzieci w okresie od osiągnięcia 8 r.ż. przez cały czas dojrzewania są bardziej narażone na ryzyko wykorzystywania seksualnego.
- przewlekłe choroby - niepełnosprawność intelektualna - niepełnosprawność ruchowa	Wymienione czynniki skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia całej rodziny i są powiązane z ryzykiem wystąpienia przemocy oraz wykorzystania seksualnego. Bez odpowiedniego

	wsparcia rodzina jest narażona na wystąpienie krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia dziecka, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy związanych z rozładowywaniem frustracji. Może dojść również do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania dziecku wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.
choroby psychiczne	Wystąpienie u dziecka zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.
CZYNNIKI RODZINNE (cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków)	
nieobecność rodziców	Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia dzieci bez względu na ich wiek. Czynnikiem ten zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez dziecko bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.
autorytarny styl rodzicielstwa doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie	Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec dziecka związane jest także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej.
kondycja psychiczna rodziców	Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec dzieci i wejście w rolę sprawcy.
uzależnienia inne zaburzenia psychiczne rodzica konflikty kryzysy	Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez dziecko przemocy.

	Agresji w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.
samotne rodzicielstwo obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie	Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić dziecku, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z dzieckiem. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z dzieckiem osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.
rodzina zastępcza rodzina adopcyjna	Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność dziecka w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący dzieci pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej dziecka. Odrzucenie, skrajna przemoc, których dziecko mogło doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzucone dzieci postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy dziecka i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.
CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM	
izolacja społeczna	Ubogie kontakty rodziców z innymi osobami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne może: <ul style="list-style-type: none"> • sprzyjać rozwojowi przemocy, • sprzyjać większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami • ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci niosą też: <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych • złe warunki mieszkaniowe

	<ul style="list-style-type: none">• skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i dziecku.
przemoc i patologia	Czynnikami ryzyka krzywdzenia dziecka są także przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606):

„**przemoc domowa** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.”

Tym samym **przemoc domowa** obejmuje:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną (często nazywaną emocjonalną),
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną, cyberprzemoc.

Jak pokazują badania rzadko zdarza się, aby występował tylko jeden rodzaj przemocy. Najczęściej te rodzaje przemocy przenikają się wzajemnie i wywołują podobne skutki.

Co powinno wzbudzić uwagę nauczyciela, wychowawcy, jak może objawiać się krzywdzenie dziecka czy przemocy domowej?

Pełna i jasna lista symptomów nie została zdefiniowana w literaturze. Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są po prostu normą na etapie jego rozwoju. Niemniej jednak czujność nauczycieli, pracowników oświaty jest konieczna. Zmiany w zachowaniu dziecka mogą być raptowne, albo dźać się pomału, sukcesywnie z dnia na dzień, co będzie mieć miejsce w przypadku przedłużającej się sytuacji krzywdzenia. Dlatego baczna obserwacja ucznia i

bycie wrażliwym na przeżywane przez dziecko emocje oraz **zainteresowanym przyczynami zmiany zachowania dziecka**, będzie kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECI	
Symptomy fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> • siniaki na ciele dziecka (przede wszystkim na plecach, ramionach i udach), świeże i w późnej fazie gojenia, • duże otarcia naskórka, • specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po oparzeniu dziecka papierosem, • oderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzenia dziecka w uszy), • miejsca na głowie pozbawione włosów, • złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, • wylewy krwawe do gałek ocznych • odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania • oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców, • zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące, • przemęczenie, • problemy z trawieniem, • blizny po samookalczeniu.
Symptomy w sferze emocjonalnej:	<ul style="list-style-type: none"> • trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko • negatywny obraz siebie, • negatywne myśli na temat siebie i innych, • przygnębienie, • strachliwość i agresja, gniew, • problemy z samoregulacją emocji, • oszołomienie, otępienie, • brak poczucia bezpieczeństwa, • smutek, apatia, stany lękowe, • stany depresyjne.
Symptomy w sferze poznawczej:	<ul style="list-style-type: none"> • trudności w nauce – pojawiające się nagle, • problemy z koncentracją, pamięcią, • problemy z logicznym myśleniem, • problemy z rozwiązywaniem problemów,

	<ul style="list-style-type: none">• trudności w ukończeniu zadanej pracy,• nieodrabianie lekcji,• nieprzygotowanie do zajęć czego efektem są gorsze oceny szkolne.
Symptomy w sferze behawioralnej:	<ul style="list-style-type: none">• problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażenie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami,• dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność,• wycofanie,• ogólna nieufność wobec ludzi,• zachowania buntownicze i agresywne,• problemy z komunikacją,• sięganie po substancje psychoaktywne.
Objawy molestowania seksualnego:	<ul style="list-style-type: none">• chroniczny ból,• zaburzenia układu pokarmowego,• migreny lub inne częste bóle głowy,• komplikacje ginekologiczne,• otarcia na wewnętrznej stronie ud,• szok, lęk, niepokój,• zagubienie,• wyparcie traumatycznych przeżyć,• wycofanie,• poczucie wstydu,• obwinianie się,• nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

Karta interwencji		
1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	data	działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	data	działanie
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa • Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny • Inny rodzaj interwencji, jaki? 	
7. Dane dotyczące interwencji: (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję i data interwencji)		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli szkoła uzyskała informacje o wynikach działania szkoły/ działania rodziców	data	działanie

**REJESTR ZGŁOSZEŃ KRZYWDZENIA DZIECI
W ROKU SZKOLNYM**

L.p.	Imię i nazwisko ucznia, klasa	Data i miejsce interwencji osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie dziecka	Zastosowane procedury i formy pomocy dziecku	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis osoby odpowiedzialnej za Politykę

NOTATKA SŁUŻBOWA

Nauczyciel, funkcja

Data zdarzenia:

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....

.....

Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

.....

.....

.....

.....

Działania podjęte przez nauczyciela:

.....

.....

.....

.....

Ustalenia:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
data, podpis

PLAN POMOCY DZIECKU

Imię i nazwisko ucznia:

Klasa

rok szkolny

wychowawca

Plan opracowany na okres od do

Obszar obejmowany wsparciem		
Cele		
Działania wspierające ucznia		
Działania wspierające rodziców ucznia		
Zakres współdziałania szkoły z innymi podmiotami (w zależności od potrzeb)		
Podpisy	Osób przygotowujących plan	Dyrektora

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

.....
miejsce i data

Ja,

.....

nr PESEL/nr paszportu

.....

oświadczam, że w państwie nie jest prowadzony rejestr karny/nie
wydaje się informacji z rejestru karnego.

Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie za
czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu
karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o
przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym
stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie
obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania
się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub
określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem,
leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub
realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

Podpis

....., dnia..... r.

Tabela „Identyfikacja priorytetowych potrzeb informacyjnych i szkoleniowych”

Dziedzina	Dla kogo? nauczyciele/psycholog/pedagog/ rodzice/opiekunowie/dzieci/pers onel pomocniczy	Sposób zaspokojenia potrzeby szkolenie wew./zew., e-learning, inne	Priorytet wysoki=4 niski-1	Zasoby/ koszty
Podstawowa wiedza dotycząca praw dzieci oraz ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem				
Polityka ochrony dzieci i procedury				
Identyfikacja ryzyka krzywdzenia, interwencja prawna				
Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia, dostrzegania zjawiska przemocy				
Pomoc dzieciom krzywdzonym				
Zagrożenia dzieci w Internecie				
Wychowanie bez przemocy				
Przemoc rówieśnicza				